

4. Семків В. Методологічні аспекти історико-правової доктрини української державності. *Юридичний журнал «Право України»*. 2020. С.41-51.

Ключові слова: держава, державність, правові основи державності, ознаки державності.

Key words: state, statehood, legal foundations of statehood, features of statehood.

Одарій Віктор Віталійович

Національний університет «Одеська юридична академія»

аспірант кафедри загальної теорії права та держави

КАТЕГОРІЯ «ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВА» В ЮРИДИЧНОМУ ДИСКУРСІ

В юридичній літературі повсякчас піднімається питання про визначення поняття «застосування права». Це пов'язано, насамперед, з множинністю визначень вказаного правового явища, недостатньою вивченістю, а також із особистістю дослідника, а саме, як він бачить дане питання, за допомогою яких методів та принципів проводить дослідження, яку суть в нього вкладає. Тому, на сьогоднішній день, питання визначення такої правової категорії як «застосування права» не втрачає своєї актуальності.

Теоретико-правові аспекти застосування права стали об'єктом досліджень науковців як вітчизняних, так і зарубіжних. На загальнотеоретичному рівні дана тематика досліджувалась такими науковцями як: М. Кельман, Ю. Оборотов, П. Рабінович, О. Скакун та інші.

Безпосередньому дослідженню свої наукові праці присвятили такі вчені як: Д. Бочаров, Н. Костюк, М. Кравчук, Б. Малишев, Д. Манько тощо.

Метою нашого дослідження є аналіз підходів та визначень правового явища «застосування права».

Застосування права є особливою формою реалізації права. Дана категорія відрізняється від усіх інших форм реалізації права своїм державно-владним суб'єктом, який не є характерним для дотримання, виконання та використання права. Роль і значення застосування права настільки суттєві, що досить часто можна зустріти твердження, що цю форму реалізації права варто було б виокремити в самостійну, зазначаючи, що застосування права, як і правотворчість – це два особливі елементи функціонування правової системи.

Насамперед, потрібно розпочати з того, що застосуванню права присвячено праці багатьох науковців. Так, застосування права трактують як – «організаційно-правову діяльність компетентних державних органів, уповноважених на це громадських об'єднань або їх службових осіб, яка полягає у встановленні формально-обов'язкових індивідуальних правил поведінки персоніфікованих суб'єктів з метою створення умов, необхідних для реалізації ними таких норм» [1, с. 71].

У науковій літературі можна зустріти такий підхід, згідно якого застосування права можна розглядати як позитивне та юрисдикційне. Позитивне – це те, що здійснюється як обов'язкова умова нормальної реалізації певних регулятивних норм. Наприклад, особа звернулася до органу соціального забезпечення про призначення пенсії. Юрисдикційне – застосування санкцій (тобто охоронних норм) за порушення диспозиції. Прикладом юрисдикційного застосування права є притягнення до кримінальної відповідальності за вбивство [2, с. 405].

На противагу вище зазначеному, вчений Д.Г. Манько наголошує на тому, що не слід говорити за застосування права тільки з точки зору

публічного права. Науковець пропонує досить цікавий підхід, відповідно до якого, застосування права реалізовується не тільки за допомогою державно-владних суб'єктів, а й приватних (напр., приватних нотаріусів, приватних виконавців тощо) [3, с.11].

Дещо іншу інтерпретацію надає Б.В. Малишев. За його переконанням, правозастосування – «це певний процес, який має здійснюватися чітко державною владою, зокрема їх посадовими особами» [4, с. 10].

На нашу думку, правозастосування — це здійснювана в процедурно-процесуальному порядку владно-організуюча діяльність компетентних державних органів та посадових осіб, яка полягає в індивідуалізації юридичних норм стосовно конкретних суб'єктів та конкретних життєвих випадків в акті застосування норм права.

Отже, ми дійшли висновку, що в юридичній літературі налічується безліч наукових визначень поняття «застосування права», кожне з яких покликане розкрити суть та значення даного твердження. Розбіжність понять викликана специфікою кожного наукового дослідження і того змісту, який вкладає в нього науковець. Але більшість авторів погоджуються з тим, що застосування права є виключно прерогативою суб'єктів владних повноважень, державних органів та посадових осіб, для регулювання суспільних відносин.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Костюк Н. П. Особливості стадій правозастосування. *Держава і право*. Київ, 2009. № 44. С. 70–76.
2. Сухонос В. В. Теорія держави і права : навч. посіб. Суми : ВТД Університетська книга, 2005. 536 с.
3. Манько Д. Г. Легалізація в аспекті правозастосування. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*, Одеса. 2011. №1. С. 11-14.

4. Малишев Б. В. Москалюк О. В. Застосування норм права (теорія і практика) : навч. посіб. / За заг. ред. Б. В. Малишева. Київ : Реферат, 2010. 260 с.

Ключові слова: застосування права, державно-владні органи, правозастосування, суб'єкти права, право, реалізація права.

Key words: application of law, state authorities, law enforcement, subjects of law, law, implementation of law.